

Struktura przestrzenna budownictwa mieszkaniowego

Kraków jest podzielony na osiemnaście dzielnic pomocniczych na mocy Uchwały Rady Miasta Krakowa nr XXI/143/91 z dnia 27.03.1991 roku. Podział ten zaprezentowano w załączniku nr 2. W tabeli 2.1.1 przedstawiono ludność miasta Krakowa na dzień 22.01.2000 roku według podziału na dzielnice

Tabela 2.1.1 Ludność Krakowa według dzielnic pomocniczych (stan w dniu 22.01.2000)

Lp.	Dzielnice	Ludność	
		W tyś.	W odsetkach
	Kraków razem	710,5	100,00
I	Stare Miasto	57,9	8,2
II	Grzegórzki	35,9	5,1
III	Prądnik Czerwony	48,7	6,9
IV	Prądnik Biały	59,8	8,4
V	Łobzów	41,1	5,8
VI	Bronowice	22,0	3,1
VII	Zwierzyniec	20,0	2,8
VIII	Dębniki	42,0	5,9
IX	Łagiewniki	13,1	1,8
X	Swoszowice	15,4	2,2
XI	Wola Duchacka	47,9	6,7
XII	Prokocim-Bieżanów	64,0	9,0
XIII	Podgórze	31,5	4,4
XIV	Czyżyny	23,0	3,2
XV	Mistrzejowice	56,5	8,0

XVI	Bieńczyce	49,1	6,9
XVII	Grębałów	20,0	2,8
XVIII	Nowa Huta	62,6	8,8

Źródło: Rocznik Statystyczny Krakowa 2000

Kraków tak jak większość miast ma problemy z nadmiernym rozrastaniem się, obszarami przemysłowymi, a także z przestrzeniami związanymi z historycznym dziedzictwem. W obecnej formie miasto rozrasta się scalając się już z terenami wiejskimi. Niezbędne jest odwrócenie tego procesu. Musi być rozstrzygnięta sprawa zmiany użytkowania istniejących terenów, tak by wysiłki na rzecz opracowania procesu rozproszenia miasta były skutecznie podejmowane. Kraków ma wiele terenów na których, mogą być prowadzone inwestycje mieszkaniowe, czy działalność gospodarcza lub takie udogodnienia jak parki czy urządzenia rekreacyjne. Występuje tu problem związany z terenami przemysłowymi (Huta Sędzimir i osiedle Nowa Huta). W krótkim okresie czasu trudno wypracować odpowiednie propozycje zagospodarowania tych terenów. Wiele będzie zależało od gospodarczego rozwoju miasta i popytu mieszkaniowego w innych dzielnicach miasta. [\[1\]](#)

W Krakowie w odniesieniu do mieszkalnictwa, szczególnie dwa tematy są ważne: renowacja zasobów mieszkaniowych w historycznych ośrodkach i potencjał działek przemysłowych zlokalizowanych w centrum. W budownictwie oraz działaniach renowacyjnych prowadzonych w mieście należy wziąć pod uwagę trzy ważne czynniki: demograficzne, rozpoznane potrzeby mieszkaniowe oraz popyt. Zmieniające się wskaźniki demograficzne będą niewątpliwie oddziaływać na podaż mieszkań. Ważne jest przy tym, czy mieszkania mogą uzyskać osoby starsze czy też młodzi ludzie i młodzież studiująca.

Prywatne budownictwo w mieście osiągnęło znaczne efekty, jednak wydaje się, że występuje luka pomiędzy tym co się aktualnie buduje, a tym co jest potrzebne. Zachęty podatkowe i subsydia rządowe skłaniają inwestorów do budowy większych

domów rodzinnych, co widać w nadwyżce podaży nad popytem. Na przyszłość jedyną właściwą opcją jest budowanie takich mieszkań, jakie są potrzebne na rynku. Powojenne zasoby mieszkaniowe z wielkiej płyty, typowe dla poprzedniego systemu politycznego, to ważny problem wymagający odrębnej strategii działania władz miasta. Do obecnego stanu niezaspokojenia potrzeb doprowadziły w Krakowie również takie zjawiska, jak długotrwałe i masowe niedoinwestowanie, niskiej jakości budownictwo, braki w utrzymaniu zasobów i niedostateczna prywatyzacja. Obserwacje wskazują, że mieszkańcy wybierają raczej inwestowanie w dobra konsumpcyjne, a nie w nieruchomości. [2]

Szacuje się, że rynek mieszkaniowy w Polsce stanowi w wymiarze liczby transakcji ponad 70%, a w wymiarze wartościowym ponad 80% całego rynku nieruchomości. Można zauważyć znaczną dynamikę wzrostu rynku nieruchomości województwa małopolskiego w dekadzie lat 90 osiągającą 144,2% wobec średniej dla Polski 143,8%. [3]

Poniżej w tabeli 2.1.2 przedstawiono najaktywniejsze województwa pod względem ilości zawartych transakcji na rynku nieruchomości.

Tabela 2.1.2 Województwa według ilości transakcji zawartych na rynku nieruchomości w roku 1999

Województwo	Liczba transakcji w tyś.
Średnia dla wszystkich województw w Polsce	40,1
Mazowieckie	87,8
Śląskie	59,9
Małopolskie	58,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie W. Rydzik, *Badanie rynku obrotu mieszkaniem*, „Sprawy mieszkaniowe” 2001 nr 1-2, s.42 oraz dane GUS

Jak widać Małopolska jest jednym z najprężniej rozwijających się województw jeśli chodzi o nieruchomości. W roku 1999 województwo to liczyło 894,6tyś. mieszkań z czego aż 256tyś. liczył Kraków. W Małopolsce zawarto 175,8tyś. transakcji co oznacza, że 19,7% wszystkich nieruchomości brało udział w obrocie na rynku.

W Krakowie w przeciętnym mieszkaniu mieszka ok. 2,7 osoby, przy czym dla Polski średnia ta wynosi 3 osoby. Również liczba mieszkań na 1tyś. mieszkańców dla Krakowa (340) jest wyższa niż średnia dla Polski (311). Średnie mieszkanie ma powierzchnię ok.53m², dla Polski ta wartość jest wyższa o 3m². Łączna powierzchnia użytkowa wszystkich mieszkań w tym mieście wynosi 13,5mln ². Kraków ma bardzo specyficzny rynek nieruchomości. Przeważają tu mieszkania małe, których powierzchnia nie przekracza 60 m². Stanowią one w Krakowie aż 85% całego zasobu, zaś w Polsce ich liczba nie przekracza 60%. Warto tu również wspomnieć, iż mieszkania te składają się z 3,1 izby (2 pokoje i kuchnia), a średnia w Polsce wynosi 3,4 izby. Przeciętnie na jeden pokój przypada 1,3 osoby, zaś na izbę 0,9 osoby. Powierzchnia użytkowa na jedną osobę w Krakowie i średnia w Polsce wynoszą ok. 19,5m².

80% całego zasobu mieszkaniowego Krakowa stanowią mieszkania prywatne łącznie ze spółdzielczymi. Około 70% budynków mieszkalnych to domy jednorodzinne, jednakże zawierają one tylko około 10% ogólnej liczby mieszkań. [\[4\]](#)

Blisko $\frac{1}{3}$ zasobów, czyli ok. 250tyś. mieszkań ma ponad 55 lat. Wiele z nich kwalifikuje się do rozbiórki. Ok. 190 tyś. mieszkań ma ponad 30 lat. Większość z nich wymaga gruntownych remontów, a część z nich wyburzenia.

Od połowy lat 90-tych w Krakowie notowany jest wzrost liczby mieszkań oddawanych do użytku. W tabeli 2.1.3 przedstawione zostały dane dotyczące rodzajów oraz liczby oddanych mieszkań w latach 1995-2000.

Tabela 2.1.3 Mieszkania oddane do użytku w Krakowie w latach 1995-2000

Wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Budownictwo mieszkaniowe ogółem	1677	1948	3035	3496	4212	3383
W tym:						
Spółdzielcze	912	1278	2018	2123	2459	876
Komunalne i zakładowe	179	391	211	33	70	64
Indywidualne (osób fizycznych)	283	273	700	660	832	692
Społeczne czynszowe (TBS)	0	0	0	64	146	223
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	303	6	106	616	705	1528

Źródło: W. Rydzik, *Badanie lokalnego rynku obrotami mieszkaniami*, „Sprawy mieszkaniowe” 2001 nr1-2, s. 44

Według danych WUS, w roku 2000 oddano do użytku 3383 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 245,7tyś m², a przeciętnej wynoszącej 72,6m². Wielkość mieszkań w Krakowie jest bardzo zróżnicowana. Zależy ona w dużej mierze od rodzaju mieszkania. W tabelce 2.1.4 przedstawione zostały tendencje w wielkości budowanych mieszkań.

Tabela 2.1.4 Powierzchnia użytkowa mieszkań oddawanych do użytku

Mieszkania	1990	1998	1999	2000
Indywidualne	121,8m ²	141,7m ²	102,6m ²	112,0m ²
Spółdzielcze	62,3m ²	–	54,1m ²	68,4m ²
Na sprzedaż lub wynajem	69,3m ²	–	57,2m ²	60,9m ²

Źródło: opracowanie własne na podstawie W. Rydzik, *Badanie lokalnego rynku obrotu mieszkaniami*, „Sprawy mieszkaniowe” 2001 nr 1-2, s. 43

Trzeba pamiętać, że Kraków jest bardzo specyficznym miastem. W dużej mierze mieszkania przeznaczone są pod wynajem. Związane jest to z dużą liczbą studentów. Również duża liczba turystów ma wpływ na rynek nieruchomości. Istnieje tu dużo placówek turystycznych nastawionych na wynajem pokoi czy mieszkań.

---

[1] E. Kozłowski`, *Rozwój miast w warunkach przekształceń rynkowych*, „Sprawy mieszkaniowe” 2001 nr 3, 104

[2] Ibidem, s. 109.

[3] W. Rydzik, *Badanie lokalnego rynku obrotu mieszkaniami*, „Sprawy mieszkaniowe” 2001 nr 1-2, s. 43

[4] Ibidem, s.44

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Strumienie przepływu ruchu nabywców

Laksmanan i Hansen udoskonaliли model Huffa. Znając współczynnik prawdopodobieństwa ruchu między poszczególnymi strefami miasta oraz liczbę konsumentów z rejonu można obliczyć oczekiwaną liczbę konsumentów z rejonu i zaopatrujących się w ośrodku handlowym j , czyli E_{ij} . Sposób obliczania tej wartości przedstawia poniższy wzór.

$$E_{ij} = C_i \frac{\frac{S_j}{d_{ij}^\lambda}}{\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{d_{ij}^\lambda}}$$

gdzie:

C_i – liczba konsumentów w danej strefie

W ten sposób można również wyznaczyć również oczekiwane sumy wydatkowe na zakupy w strefie (rejonie, mieście) j przez ludność zamieszkałą w strefie i , lub też oczekiwane sumy wydatków ludności zamieszkałej w strefie i na zakup w strefie j , czyli:

$$W_{ij} = V_i \frac{\frac{S_j}{d_{ij}^\lambda}}{\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{d_{ij}^\lambda}}$$

gdzie:

V_i – całkowite wydatki na zakup towarów ludności zamieszkałej w strefie (regionie, mieście) i

Po odpowiedniej modyfikacji tych wzorów możemy uzyskać dodatkowe informacje. Otrzymać możemy prawdopodobną liczbę konsumentów dokonujących zakupów w ośrodku handlowym j , czyli E_j . Uzyskamy tę wartość jeśli zamienimy w wyżej wymienionym wzorze wartość C_i na wyrażenie (poniżej przedstawiono wzór).

$$E_j = \sum_{i=1}^n C_i \frac{\frac{S_j}{d_{ij}^\lambda}}{\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{d_{ij}^\lambda}}$$

Odpowiednio też można odliczyć oczekiwaną sumę sprzedaży detalicznej ośrodka handlowego j , czyli W_j poprzez zastąpienie

elementu jego sumą dla wszystkich stref (rejonów, miast), czyli V_i (poniżej przedstawiono ten wzór).

$$W_j = \sum_{i=1}^n V_i \frac{\frac{S_j}{d_{ij}^2}}{\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{d_{ij}^2}}$$

Modele te zwane są także czasami modelami grawitacji względnej, gdyż uwzględniają jednoczesne oddziaływanie na decyzje konsumentów wszystkich potencjalnych miejsc dokonywania zakupów. Przemieszczenia konsumentów dokonujących zakupów uzależniają one nie tylko od atrakcyjności danego rejonu, ale także od konkurujących z nim innych ośrodków handlowych.

Mając dane dotyczące prawdopodobieństw zakupów z każdego obszaru do każdego centrum obliczyć można prawdopodobną liczbę konsumentów dokonujących zakupów w poszczególnych ośrodkach handlowych. Prawdopodobieństwa zakupów oraz liczba mieszkańców w poszczególnych dzielnicach zostały przedstawione w tabeli 3.3.1.

Tabela 3.3.1 Prawdopodobieństwa zakupów w poszczególnych centrach handlowych osób z poszczególnych dzielnic wyliczone za pomocą modelu Huffa

Ośrodek \ Centrum handlowe	C1 Géant	C2 Krakchemia	C3 Real	Liczba mieszkańców w dzielnicach
01 Rondo Polśadu	0,956	0,967	0,1095	48767
02 Rondo Mogilskie	0,018	0,021	0,059	35390
03 Rondo Czyżyńskie	0,026	0,012	0,832	22997

Źródło: opracowanie własne

Obliczamy strumień przepływu ludności z wszystkich trzech dzielnic do placówki wielkopowierzchniowej Géant. Wykorzystujemy tu wcześniej wyliczone prawdopodobieństwo lokalizacji zakupów właśnie w tej placówce.

$$E_{C1} = C_1P_{11} + C_2P_{21} + C_3P_{31} \quad E_{C1} = 48767 * 0.956 + 35390 * 0.967 + 22997 * 0.1095 = 83361,553$$

Sklep wielkopowierzchniowy Géant, z wszystkich trzech dzielnic, przyciągnie na zakupy ok. 83362 osoby.

Obliczamy strumień przepływu ludności z wszystkich trzech dzielnic do placówki wielkopowierzchniowej KrakChemia. Wykorzystujemy tu wcześniej wyliczone prawdopodobieństwo lokalizacji zakupów właśnie w tej placówce.

$$E_{C2} = C_1P_{12} + C_2P_{22} + C_3P_{32} \quad E_{C2} = 48767 * 0.018 + 35390 * 0.021 + 22997 * 0.059 = 2977,819$$

Sklepu wielkopowierzchniowy Krakchemia z wszystkich trzech dzielnic przyciągnie na zakupy ok. 2978 osób.

Obliczamy strumień przepływu ludności z wszystkich trzech dzielnic do placówki wielkopowierzchniowej Real. Wykorzystujemy tu wcześniej wyliczone prawdopodobieństwo lokalizacji zakupów właśnie w tej placówce.

$$E_{C3} = C_1P_{13} + C_2P_{23} + C_3P_{33} \quad E_{C3} = 48767 * 0.026 + 35390 * 0.0212 + 22997 * 0.832 = 20826,126$$

Sklep wielkopowierzchniowy Real z wszystkich trzech dzielnic przyciągnie na zakupy ok. 20826 osób.

Największą liczbę mieszkańców dzielnic Prądnik Czerwony, Grzegórzki, Czyżyny przyciągnie sklep wielkopowierzchniowy Géant bo ponad 80000 klientów. Na drugim miejscu znajduje się Real z ok. 20000 konsumentów. Najgorszy wynik osiągnęła Krakchemia, która osiągnęła prawie 3000 klientów. Tak duże

dysproporcje między tymi placówkami wiążą się przede wszystkim z dwoma zmiennymi, prawdopodobieństwem lokalizacji zakupów właśnie w danej placówce oraz z powierzchnią sprzedażową danej placówki.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Stawki opodatkowania – liniowe, progresywne

Przy opodatkowaniu dochodu ważne jest, jaka stawka jest dochodem do opodatkowania w danej wysokości. Stawki podatkowe są wyrażone w liczbach bezwzględnych, tj. Kwotach lub współczynnikach. Stawka podatku wyrażona w liczbach bezwzględnych jest odpowiednia np. Dla podatku pogłównego, czyli od każdego podatnika pobierana jest taka sama kwota podatku. Stawki mogą być stałe lub zmienne. Stały współczynnik, zwany również stopą proporcjonalną lub liniową, to procent stałej kwoty w stosunku do podstawy opodatkowania, niezależnie od wielkości podstawy opodatkowania.

Według stawki stałej, np. 20%, 20 groszy, pobierane jest od każdej złotówki dochodu, niezależnie od tego, jaki jest. Podatek, z wyjątkiem kwot wolnych od podatku. Zastosowanie tej stawki nie zmienia proporcji różnych podstaw opodatkowania po opodatkowaniu, tj. Podstawa opodatkowania jest dwukrotnie większa niż przed opodatkowaniem i pozostanie dwukrotnie większa po opodatkowaniu. Z drugiej strony kwota wolna od podatku zmienia się proporcjonalnie do zmiany podstawy opodatkowania. Podwojenie podstawy opodatkowania podwaja kwotę podatku. Podwójne obniżenie podstawy opodatkowania skutkuje

podwójnym obniżeniem kwoty podatku [1].

Tabela 1 przedstawia stałą stawkę podatku:

Tabela 1: Przykład liniowej stawki opodatkowania.

Podstawa opodatkowania	Stawka podatkowa w %	Kwota podatku
10 000	10	1000
20 000	10	2000
30 000	10	3000

Źródło: H. Litwińczuk, Prawo podatkowe podmiotów gospodarczych, dz. cyt., s. 14

W przypadku stosunkowo zmiennych stóp procentowych zmienia się ona wraz ze zmianą podstawy opodatkowania. Istnieje średni lub średni podatek i stawka krańcowa, czasami określana jako ostateczna lub graniczna stawka podatkowa. Krańcowa stopa podatkowa pokazuje, o jaki procent wzrośnie obciążenie podatkowe, jeśli podstawa opodatkowania wzrośnie o jedną jednostkę [2].

Dokonując analizy podatkowej, należy zwrócić szczególną uwagę na znaczenie krańcowych stawek opodatkowania dochodów osobistych w przeciwieństwie do stawek średnich. W tym miejscu ekonomiści powiedzą: „Średnia stawka podatku to po prostu całkowita kwota zapłaconego podatku podzielona przez jego podstawę – globalny dochód w przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych. Tymczasem krańcowa stopa podatkowa to rosnący procent dodatkowego dochodu. Stopa krańcowa jest wyższa od średniej na każdym poziomie dochodu i jest odpowiednią zmienną, która wpływa na decyzje osób o zwiększeniu lub zmniejszeniu podaży pracy lub oszczędności ”[3].

Zmienne stawki podatkowe można uszeregować rosnąco lub malejąco, tj. Progresywnie, degresywnie lub regresywnie. W przypadku stawek progresywnych średnia stawka podatku rośnie wraz ze wzrostem podstawy opodatkowania. Zastosowanie

progresji zmienia proporcje różnych podstaw opodatkowania po opodatkowaniu w porównaniu do proporcji przed opodatkowaniem. Podana podstawa opodatkowania przed zastosowaniem progresji podwójnej podstawy opodatkowania, po opodatkowaniu i zastosowaniu progresji, będzie mniej niż dwukrotnie wyższa w zależności od stopnia progresywnych stawek [4].

Zasadniczo w skalach progresywnych kwota podatku rośnie szybciej niż podstawa opodatkowania. Rozróżniamy postęp globalny i ciągły. Progresja globalna ma miejsce, gdy każda kolejna wyższa stawka ma zastosowanie do całej podstawy opodatkowania [5], jak pokazano w tabeli 2.

Tabela 2. Przykład konstrukcji progresji globalnej

Podstawa opodatkowania w zł	Stawka podatkowa w procentach
Poniżej 20.000	Kwota wolna od podatku
20.000-40.000	15
40.000-60.000	25
Powyżej 60.000	40

Źródło: R. Wolański, System podatkowy w Polsce, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 24.

Zastosowanie progresywnej skali powoduje znaczny gwałtowny wzrost podatku na granicach przedziału (podatek od 39 000 zł to 5850 zł, z 41 000 zł do 10 250 zł). Jednak opodatkowanie w podanych przedziałach jest proporcjonalne. Z tych powodów tego typu skala nie jest stosowana w praktyce. Z drugiej strony, w przypadku ciągłej progresji, wyższa stawka dotyczy tylko nadwyżki dochodów ponad poprzedni przedział skali. Tak jest właśnie w przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych [6].

Przykładem ciągłej progresji jest skala opodatkowania osób fizycznych w Polsce, przedstawiona w tabeli 3.

Tabela 3. Przykład konstrukcji progresji globalnej

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Wysokość
ponad	do	podatku
	85.528	18% podstawy obliczenia
		minus kwota 556,02 zł
85.528		14.839,02 zł + 32% nadwyżki ponad 85.528 zł

Źródło:.. art. 27 u.p.d.o.f. Dz.U. 1991 nr 80 poz. 350 z późn. zm

Gomułowicz i Małecki rozróżniają progresję liniową, przyspieszoną i opóźnioną. W pierwszym przypadku średnia stawka podatku pozostaje stała w stosunku do rosnącej podstawy opodatkowania. W drugim przypadku średnia stawka podatku rośnie wraz ze wzrostem podstawy opodatkowania. W trzecim przypadku średnia stawka podatku spada w stosunku do rosnącej podstawy opodatkowania [7]. Te rodzaje progresji przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Przykład konstrukcji progresji opóźnionej, liniowej i przyspieszonej

Podstawa w opodatkowaniu w złotych	Stawki podatkowe w poszczególnych typach progresji w procentach		
	opóźniona	liniowa	przyspieszona
Poniżej 20.000	0	0	0
20.000-40.000	15	15	15

40.000-60.000	25	30	35
Powyżej 60.000	30	45	60

Źródło: R. Wolański, System podatkowy w Polsce, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 25

Użycie jednego z powyższych typów progresji wskazuje na tempo progresji, czyli jej stromość. Im szybciej rośnie stopa podatkowa w porównaniu ze wzrostem podstawy opodatkowania, postęp jest tym bardziej stromy [8].

Skala regresywna występuje, gdy stawka podatku spada wraz ze wzrostem podstawy opodatkowania. Są używane bardzo rzadko. Ten rodzaj skali podatkowej przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Przykład konstrukcji skali regresywnej.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Wysokość
ponad	do	podatku
	5.000	10%
50.000	100.000	5000 zł + 5% nadwyżki ponad 50.000 zł
100.000		7500 zł + 1% nadwyżki ponad 100.000 zł

Źródło: R. Wolański, System podatkowy w Polsce, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 25

Skala degresywna charakterystyka skali progresywnej i skali proporcjonalnej. Przybliżony punkt początkowej skali w sposób progresywny, a po osiągnięciu pewnej wielkości, w sposób proporcjonalny. Teoretycznie rzecz ujmując, omówione wyżej skale progresywne są w dosłownym skalami degresywnymi, zawsze od pewnego poziomu dochodu, przychodu czy majątku ma zastosowanie skala proporcjonalna. Nowe w literaturze oraz w

praktyce przyjęło się takie skale uznawać za progresywne. A skala degresywna opłaty abonamentowej, gdy progresja dotyczy podstaw opodatkowania i abonamentu w opodatkowaniu proporcjonalne [9].

Gaudemet i Moliner piszą o progresji bezpośrednio, klasowej i szczeblowej. W progresji bezpośrednio stawka podatku zmiana w sposób ciągły wraz ze zmianą wartości pozycji opodatkowania do pewnej granicy, po przekroczeniu progresji zanika i podatku proporcjonalnego. W progresji klasowej przedmiot opodatkowania, podzielony jest według klasycznej wartości, do których stosuje się podzielony jest według klas różnej wartości, do których stosuje się coraz wyższe stawki podatkowe dla wszystkich podstaw opodatkowania. W progresji szczeblowej podstawa opodatkowania podzielona jest na części, do których stosuje się coraz wyższe stawki podatkowe, jednak tylko do wartości danej szczebla liczonego od wartości szczebla a nie od wartości szczebla najwyższego [10].

Z punktu widzenia niektóre rozważań teoretyczne wygodnie jest posługiwać się konstrukcją ciągłej progresji krańcowej, która powoduje monotoniczny wzrost progresji wraz z dochodem. Progresję szczeblową można traktować jako szczególny przypadek progresji nieściśle monotonicznej. Analogicznie regresja podatkowa spadek krańcowej stawki podatkowej wraz z dochodem, zaś liniowość oznacza stawkę spadkową. Progresja podatkowa może być też rozumiana jako wzrost średniego obciążenia podatkowego. W przypadku podatek liniowy z występowanie kwotą wolną od opodatkowania będzie wykazywał progresję wartości [11].

Przebieg progresji, czyli skala podatkowa, zależy z jednej strony od wysokości minimalnej i maksymalnej stawki podatkowej, od których zaczyna się i kończy się progresja, a z drugiej strony od wielkości podstawy opodatkowania daną stawką. Dana stawka podatkowa dla baz danych podstawy źródła stopnie (przedziały) skali podatkowej. Poszczególne stopnie różni się wielkością podstawy opodatkowania i wysokością

stawki podatkowej. O przebiegu progresji i kształcie skali podatkowej decyduje długość i regularność (względnie nieregularność) stopni skali podatkowej [12]. Gomułowicz i Małecki podkreślają, że progresywna skala podatkowa może być podzielona między poszczególne poziomy narzędzi progresywnej dawki proporcjonalnej. Do tych instrumentów różne ulgi, zwolnienia (przedmiotowe oraz podmiotowe) oraz instrumenty podatkowe [13].

Zdaniem narastanie ciężarku podatkowego jest tym łagodnym, im większa liczba stawek podatku zastosowana została do dochodu o określonej wysokości, a tym samym, im większa jest liczba przedziałów skali, w których składki są dochody "[14]. Jest to oczywiście prawda, logiczne, logiczne, że słuszność musi zostać znaleziona na słowo „narastanie”, a nie na „ciężar”. Oczywiście narastanie jest łagodniejsze, gdy wprowadzimy cztery skale zmiany się się o 10%, niż dwie skale z różnicą 30%. Spłaszczenie progów korekty poprawek samopoczucie części podatników dzięki łagodniejszemu, nie-szokowemu, przejściu z jednego progu do drugiego. Część podatników, która zbliżyła się tylko do progu, nie przekraczając go, zostaje w wyniku zastosowania liczby progów obciążona wyższym śniegiem podatkowym. Kryterium operacja zwiększania współczynnika przedziałów skali podatkowej podwyższenia kosztów ściągłości podatku w wyniku komplikacji przy liczeniu zaliczek. Najważniejsze jednak jest to, że zmiana skali podatkowej może łączyć się z relatywnym obniżaniem lub podwyższaniem podatku. Może też nastąpić połączenie, a więc realnie podwyższenie dla jednej grupy podatników i obniżenie dla innej.

W przypadku realnego obniżenia ceny można liczyć na efekt „przyzwolenia” ze strony grupników uciekających przed dolenami podatkowymi. Istnieje możliwość wypłaty tylko spotęgować chęć ucieczki niektórych podatników w szara strefa gospodarczą. Z kolei szarą strefę próbuje się zwalczać przy pomocy coraz bardziej restrykcyjnych przepisów. Efekt tych działań jest

jednak raczej odwrotny od zamierzonego. Do szarej strefy uciekają rzesze nowych podatników. W efekcie istnieje bardzo duża rozbieżność kosztami ponoszonymi przez podatnika a wpływami Skarbu Państwa. Jak widać, stawki progresywne mogą być budowane w różny sposób: wznosić się stromo lub łagodnie, dla różnych przedziałów podstawy opodatkowania lub dla uniwersalnych podstaw opodatkowania. Wybór formy zależy od podstawy, jakim podatek ma znosić. Im większy jest nacisk na idee sprawiedliwości, na którą odpowiadać będzie powołują się zwolennicy progresji, tym progresja budowana szczeblowo, co jednak zwiększa szybkość procesu ściągania podatku. Im większy drugi nacisk kładzie się na redystrybucji pośredniej, tym progresja ogólna jest bardziej stroma [15].

Istota progresji podatkowej polega na nieproporcjonalnie wyższym opodatkowaniu podatku, jeżeli jego wartość progresji podatkowej (próg podatkowy), poprzez zastosowanie stawki podatkowej. Im wzrost stawki jest gwałtowniejszy, tym bardziej stroma jest progresja podatkowa. W konstrukcji progresywnych skalowanie opcji tzw. przedziały podatkowe. Poszczególne z nich przypisano odpowiednie stawki, ich wysokość w wejście w przedziałach. Faktycznie, efekty progresji podatkowej są odczuwalne dla podatników w momencie przejścia do wyższego szczebla skali podatkowej. Pod tym względem progresywne skale podatkowe w wyższym stopniu realizują fiskalną analizę, chociaż mogą skłaniać podatników do ukrywania wyników, czy też szukania czasu wyższego opodatkowania. Progresji podatkowej, dodatkowo przypisuje się funkcje społeczne mając ją za sposób realizacji zasad sprawiedliwości społecznej pod względem ekonomicznym [16].

W wielu poglądach, szczególnie polityków, twierdzenia, twierdzenie, iż podatek progresywny, przez niewspółmierne wyższe koszty opodatkowania jest bardziej sprawiedliwy niż podatek liniowy, ponieważ pozwala na niwelowanie nierówności społecznych. O słuszności takich poglądów można by długo debatować, także z powodów rozumienia wyrażenia

„sprawiedliwość społeczna” w parze do podatku. Z jednej strony nauka ekonomii posługuje się pojęciem „słuszności poziomej” oznaczające, to słowo znajdujące się w takich samych stronach, jak terminologia „słuszności poziomej”. Zasada ta realizowana jest za pomocą podatku liniowego. Nie oznacza to, że zamożniejsi płacą tyle samo co pozostali, płec czasowa więcej w wysokości do wysokości swoich dochodów. Z drugiej strony zakres działalności państwa w toku rozwoju historycznego rozszerzania się. W rezultacie sektor publiczny wykazywał i stale zwiększony wzrost popyt na środki finansowe w celu redystrybucji dla realizacji zadań publicznych, zgodnie z prawem Wagnera [17]. Sposobem na jego zaspokojenie był wzrost obciążeń płatniczych, czemu sprzyja konstrukcja podatku progresywnego. Zasada słuszności poziomej została płatna słuszności pionowej, określana również zdolnością do pracy. Za społecznie uznanie – sprawiedliwe – przekonano, iż podatnicy osiągają wyższe dochody, ponosić nieproporcjonalnie wyższe ciężary podatkowe [18].

Opodatkowanie dochodu nie jest ważne, aby uzyskać źródło energii elektrycznej dochodu współczesnych państw. Podatki dochodowe, szczególnie od osób fizycznych, bogactwa polityczne i medialny. Jak podsumował Irving Kristol, intelektualna historia tego podatku, która dopiero musi być w całości napisana jest fascynującym tematem [19].

---

[1] H. Litwińczuk, Prawo podatkowe podmiotów gospodarczych, dz. cyt., s. 14

[2] A. Gomułowicz, J. Małecki, dz. cyt., s. 69

[3] L. Filipowicz, Amerykańska ekonomia podaży, Poltext, Warszawa 1992, s. 62

[4] R. Gwiazdowski, Podatek progresywny i proporcjonalny..., dz. cyt., s. 68

- [5] R. Wolański, System podatkowy w Polsce, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 24
- [6] Tamże
- [7] A. Gomułowicz, J. Małecki, dz., cyt., s. 70-71
- [8] R. Wolański, dz. cyt., s. 24
- [9] R. Wolański, dz. cyt., s. 24
- [10] P.M. Gaudemet, J. Moliner, dz. cyt., s. 538-539
- [11] Tamże, s. 540
- [12] A. Gomułowicz, J. Małecki, dz. cyt., s. 72-74
- [13] Tamże, s. 76
- [14] M. Kalinowski, dz. cyt., s. 56
- [15] R. Gwiazdowski, Sprawiedliwość a efektywność opodatkowania..., dz. cyt., s. 19
- [16] L. Etel (red.), dz. cyt., s. 30-31
- [17] Prawo stałego wzrostu wydatków publicznych (prawo stale rosnących potrzeb finansowych) stworzone przez niemieckiego ekonomistę Adolfa Wagnera.
- [18] L. Etel (red.), dz. cyt., s. 30-31
- [19] R. Gwiazdowski, Sprawiedliwość a efektywność opodatkowania, dz. cyt., s. 7

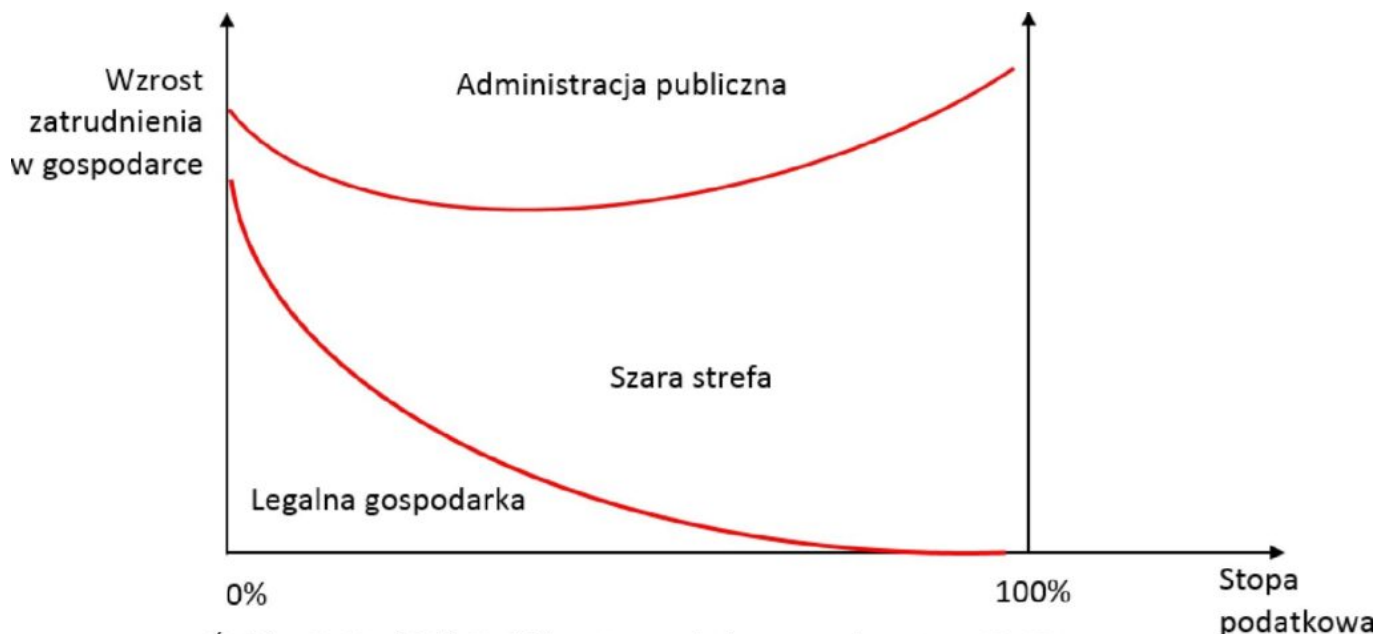
Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Krzywa Gutamana

Kontynuację krzywej Laffera przedstawił P.M. Gutaman, który przedstawił relację podwyżek podatków do rynku pracy. W swojej analizie doszedł do wniosku, że udział legalnego zatrudnienia w szarej strefie i administracji publicznej jest zróżnicowany w zależności od poziomu opodatkowania w danym kraju. Jego zdaniem nadmierne podwyżki podatków prowadzą do ucieczki znacznej części pracowników do szarej strefy, co z kolei prowadzi do anarchii [1].

Rysunek 2: Krzywa Gutamana

Źródło: R. Rosiński, Polski system podatkowy..., dz. cyt., s. 54-55

Rozważając wysokość obciążeń podatkowych należy patrzeć przede wszystkim przez pryzmat ich skutków. R. Rybarski zwraca uwagę na skutki przekroczenia granic opodatkowania, „obciążenia fiskalne skierowane zbyt daleko na tych, którzy te obciążenia nakładają, albo produkcja słabnie, albo kapitał przekracza granice, więc obciążeń podatkowych nie można mnożyć w nieskończoność” [2].

Należy zgodzić się z Leszkiem Filipowiczem, który uważa, że „sama teoria nie daje ostatecznej odpowiedzi” [3]. Trzeba więc sprawdzić, jak to działa w praktyce.

W Stanach Zjednoczonych administracja Kennedy'ego obniżyła podatki z 91% do 70% w latach 1961 – 1963. Dochody podatkowe w latach 1991 – 1968 wzrosły nominalnie o 62%, co po uwzględnieniu inflacji z tego okresu daje realny wzrost w podatkach o 30%. Prezydent Kennedy w przemówieniu do Klubu Ekonomicznego w Nowym Jorku powiedział: „Celem obniżenia podatków dzisiaj nie jest zwiększenie deficytu budżetowego, ale osiągnięcie bardziej dochodowej i rozwijającej się gospodarki, która zaowocuje nadwyżkami budżetowymi”. Jego słowa potwierdziły się w praktyce. Udział wpływów podatkowych od najbogatszych Amerykanów wzrósł z 11,6% w 1963 r. Do 15,1% w 1966 r. Rok wcześniej, kiedy obowiązywały nowe stawki podatkowe, najbogatsi podatnicy zgłaszali wyższy dochód do opodatkowania, w wyniku czego płacili więcej. podatki. niż zapłacili. według starego systemu [4].

Sztandarowy przykład takich potępionych obniżek podatków pochodzi z prezydentury Ronalda Reagana. „Konserwatywna rewolucja” w Stanach Zjednoczonych, promowana przez Reagana podczas jego dwóch kadencji, 1980-1988, również miała poważne skutki. W jej ramach 25 przedziałów podatkowych oraz minimalna stawka 14% i maksymalna stawka 70% zostały w 1980 r. zastąpione: 14 przedziałami i minimalną stawką 11% i maksymalną stawką 50% w 1983 r. 1986-2 przedziały z 7% stawkami. i 28%. Dzięki temu indywidualny podatek dochodowy tego kraju należał do najłagodniejszych wśród krajów rozwiniętych [5].

Dane o wpływie polityki podatkowej w tym okresie w Stanach Zjednoczonych wydają się potwierdzać korzyści płynące ze zmian i silną zbieżność z wcześniejszymi twierdzeniami neoklasycznymi.

I tak w porównaniu do lat siedemdziesiątych następujące wskaźniki:

- wartość aktywów netto gospodarstwa domowego wzrosła o 26%;

- wzrósł wzrost wydajności;
- powstało 16 milionów nowych miejsc pracy;
- dochody podatkowe wzrosły do 599 miliardów dolarów w 1981 roku do 991 miliardów dolarów w 1989 roku [6].

Tabela 9: Wpływy i wydatki federalne w latach 191-1989 w Stanach Zjednoczonych.

Całkowite wpływy i wydatki federalne w latach 1981-1989		
Rok	Wpływy (w milionach dolarów)	Wydatki (w milionach dolarów)
1981	599 272	678 241
1982	617 766	745 743
1983	600 562	808 364
1984	666 486	851 853
1985	734 088	946 396
1986	769 215	990 430
1987	854 353	1 004 082
1988	909 303	1 064 455
1989	991 190	1 143 646

Źródło: R. P. Murphy, Niepoprawny przewodnik po kapitalizmie, dz. cyt. s. 76

Przykład amerykański sprawdził się również w innych krajach. W Wielkiej Brytanii obniżono stawki podatku PIT z 83% w 1979 r. Do 40% w 1989 r., We Włoszech odpowiednio z 72 do 50%, w Japonii z 75 do 50%, w Kanadzie z 43 do 29%, a nawet sławny W niemieckich programach socjalnych podatki zostały obniżone, choć tylko o 3% (z 56 do 53). Spadły też we Francji rządzonej przez socjalistów – również o 3% (z 60 do 57). Jednak niektóre kraje wprowadziły nie tylko obniżenie średnich stawek podatkowych, ale także obniżenie podatków krańcowych, determinujących charakter zachowań poszczególnych podmiotów gospodarczych. Stąd przyjęto teorię, że „niższe podatki nie

muszą w dłuższej perspektywie powodować deficytu budżetowego, gdyż działają jako bodziec do zwiększenia podaży czynników ekonomicznych.

produkcji i chęci ich wykorzystania, zwiększając tym samym ogólną podstawę opodatkowania, a co za tym idzie również dochody budżetowe "[7]. Ta teoria sprawdza się w praktyce.

Mieliśmy głośny przykład wpływu wysokiego podatku dochodowego na najbogatszych w ostatnich latach we Francji. Cała Europa dyskutowała na temat propozycji François Hollande'a z kampanii prezydenckiej w 2012 roku, aby wprowadzić 75% podatku dochodowego dla najbogatszych. Po dwóch latach perturbacji nowy podatek wszedł w życie na początku 2014 roku i szybko okazał się katastrofalnym pomysłem. W ciągu kolejnych dwóch lat 75% stawka zniknęła z prawa podatkowego. Według danych francuskiego Ministerstwa Gospodarki „nadpodatkiem” objęto około 1000 osób zatrudnionych w 470 firmach, co dało w sumie 420 mln euro do budżetu. To niewiele, biorąc pod uwagę, że francuski deficyt budżetowy przekroczył wówczas 84 mld euro. Jeśli opodatkowanie najbogatszych miało jakikolwiek skutek, był tylko negatywny. Wizerunek Francji ucierpiał, ponieważ 160 000 ludzi uciekło za granicę z powodu wyższych stawek, w tym właściciele Auchan, Leroy Merlin i Carrefour. Aktor Gerard Depardieu najczęściej uciekał do Rosji [8].

Z przytoczonych wyżej przykładów wynika, że nałożony przez ustawodawcę obowiązek zapłaty określonego podatku na określoną grupę osób nie oznacza, że ta grupa automatycznie poniesie cały ciężar. Tak, w niektórych sytuacjach, ale nie w innych. Odpowiedź na pytanie, kto i w jakim zakresie finansuje państwo, nie dostarczy nam zwykłego studium prawa podatkowego, ani nawet opartych na nim szacunków. Jak już wspomniano, ludzie reagują na zmiany w systemie podatkowym, odpowiednio kształtując swoje zachowanie, a różni ludzie mają różne stopnie swobody w podejmowaniu działań w celu uniknięcia opodatkowania. Różnorodne złożone plany przygotowawcze mogą uniemożliwić bogatym ludziom płacenie określonych podatków,

ale ponieważ takie przygotowanie wymaga zaangażowania prawników, księgowych i innych specjalistów, osoby o skromniejszych dochodach znacznie rzadziej unikają części obciążeń podatkowych. Dlatego zdarza się, że osoby o niskich dochodach więcej swoich zarobków przekazują państwu niż osoby o wysokich dochodach, mimo że przekraczają kolejne progi podatkowe [9].

---

[1] R. Rosiński, Polski system podatkowy. Poszukiwanie optymalnych rozwiązań, Difin, Warszawa 2000, s. 54-55

[2] R. Rybarski, dz. cyt., s. 18-19

[3] L. Filipowicz, dz. cyt., s. 82

[4] R. Gwiazdowski, Podatek progresywny i proporcjonalny..., dz. cyt., s. 219

[5] G. Szczodrowski, dz. cyt., s. 45

[6] R.P. Murphy, Niepoprawny przewodnik po kapitalizmie, Instytut von Misesa, Wrocław 2015, s. 76

[7] W. Bieńkowski, Reaganomika i jej wpływ na konkurencyjność gospodarki amerykańskiej, PWN, Warszawa 1995, s. 155

[8] bankier.pl/wiadomosc/Francja-kapitulacja-prezydenta-Hollande-a-Znika-75-podatek-7230131.html [19.04.2018]

[9] T. Sowell, Ekonomia dla każdego, Fijorr Publishing, Warszawa 2017, s. 413

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.